

УДК: 619 : 611.

Венгрин А.В., к.вет.н., ст. викладач ©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

ЗАСЛУЖЕНОМУ АНАТОМУ П. О. ГЛАГОЛЄВУ – 115 РОКІВ

У статті висвітлені основні дані біографії, творчі й наукові доробки заслуженого анатома П. О. Глаголева, а також його основні досягнення у науково-педагогічній і громадській діяльності.

Ключові слова: біографія, наукові дослідження, здобутки, заслуги.

Павло Олексійович Глаголев – був одним з провідних спеціалістів - морфологів сільськогосподарських тварин – народився 23 червня 1896 року в селі Знаменське Тульської області, Росія.

Середню освіту він отримав у м. Тула, після чого, у 1921 році вступив до Московського ветеринарного інституту (МВІ), який закінчив у 1925 році. Після закінчення МВІ Павло Олексійович був призначений завідувачем ветлікарні у селі Апальцино Можайського р-ну, Московської обл. На цій посаді він заповзятю працював: лікував тварин, проводив ветеринарно-профілактичні заходи, обладнав нову ветлікарню, виступав перед селянами з різними доповідями, писав статті з ветеринарії. За активну громадську і партійну діяльність у грудні 1928 року його призначили членом редколегії і відповідальним секретарем редакції одразу двох журналів – «Вестник современной ветеринарии» і «Ветеринарная практика». За цей короткий час ним опубліковано більше 20-ти статей з різних питань ветеринарії [1].

З вересня 1930 по 1934 рік П. О. Глаголев працював на посаді асистента кафедри нормальної анатомії свійських тварин у МВІ. У 1934 році йому присвоїли звання доцента і призначили завідувачем кафедри відновленого ветеринарного факультету Східно-Сибірського сільськогосподарського інституту (м. Іркутськ), а у 1935 році – деканом цього факультету. На цій посаді він у повній мірі розгорнув свою організаторську й педагогічну діяльність та досліджує топографію і структуру м'язів області плечового поясу, плеча і передпліччя свині [2].

У 1937 році П. О. Глаголев отримує призначення на посаду доцента кафедри нормальної анатомії свійських тварин у Московську Військово-ветеринарну академію Червоної Армії, де йому присвоюють вчену ступінь кандидата біологічних наук. З жовтня 1941 року він призначений керівником цієї кафедри.

У 1943 році Павло Олексійович захищає докторську дисертацію на тему: «Зміна ділянки плечового поясу ссавців на шляху від стопо- до копито ходіння», у якій виявлено функціональні зв'язки між кістками, зв'язками і внутрішньою структурою м'язів, що діють на плечовий пояс і плече ссавців [3].

У своїх дослідженнях він застосував експериментальний метод подразнення м'язів електричним струмом і математичними обчисленнями визначав дуги руху в плечовому суглобі за різними осями та довжину плеча діючих сил з метою виявлення механічних умов роботи м'язів.

У 1944 році П. Глаголеву присвоюють вчене звання професора. Очоливши у 1948 році кафедру анатомії і гістології у Московському зоотехнічному інституті конярства (МЗІК), він продовжував працювати в еволюційному порівняльно-анатомічному напрямку [4] та вивчав індивідуальний розвиток тварин. Також, під його керівництвом у МЗІК досліджувались ріст і розвиток кісток, м'язів і деяких внутрішніх органів коней [5, 6, 7].

З 1952 року професор П. О. Глаголев завідує кафедрою анатомії, гістології і ембріології у Московській ордену Леніна і ордену Трудового Червоного Прапора сільськогосподарській академії імені К. М. Тімірязєва і працює над питаннями впливу зовнішнього середовища на індивідуальний розвиток органів руху у сільськогосподарських тварин і птиці [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16]. За цей період його праці поєднали рентгено- і анатомо-гістологічні методи з фізичними і хімічними дослідженнями органів і тканин, чим і було закладено новий морфо-фізико-хімічний напрямок у зоотехнічній науці.

Павло Олексійович був дуже вибагливим до навчаючих і залучав своїх помічників до створення методичних посібників, які допомагали у самопідготовці студентів. Так, ним у співавторстві видано навчальний посібник «Анатомия с/х животных с основами гистологии и эмбриологии» [17], в іншому навчальному посібнику [18] він описує скелетні м'язи тварин, у наступному - вплив годівлі коней на формування скелету і м'язів новонароджених лоша́т [19], у співавторстві знову видано підручник «Анатомия с/х животных с основами гистологии и эмбриологии» [20] та багато інших напрацювань.

За 45 років своєї бурхливої діяльності, стрімкого кар'єрного росту і науково-практичної роботи П. О. Глаголев написав біля 400 праць, зробив 49 наукових доповідей, провів 10 наукових конференцій з анатомії та гістології [1]. Окрім цього, він 30-ть років займався активною профспілковою діяльністю, партійною і радянською; був членом партбюро вузу, головою ради зоофаку ТСГА по захисту дисертацій з біологічних наук; членом координаційної комісії з науково-дослідної роботи при ВАСГНІЛ; редактором ветеринарних видань з питань анатомії свійських тварин та ін.

Заслуги П. О. Глаголева були оцінені Радянською владою – нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора і орденом Знак Пошани, за останні сім років він двічі був учасником ВДНГ.

Література

1. Архив анатомии, гистологии и эмбриологии. // Том. ЛП, Вып. 4. – Ленинград. – 1967. – С. 120-122.
2. П. А. Глаголев. Топография и структура мускулов области плечевого пояса, плеча и предплечья свиньи // Изв. Вост.-сибир. СХИ. – Вып. 1. – 1935. (Иркутск)

3. П. А. Глаголев. Изменения области плечевого пояса млекопитающих на пути от стопо- к копытохождению (кости, связки и мускулы). Автореф. диссертации, 1943.
4. П. А. Глаголев. Характерные особенности строения области плечевого пояса и плечевого сустава лошади в связи с ее биологическими отличиями // Тез. докл. научн.-метод. конф. анат., гист. и эмбриологов зовет- и сельхозвузов. – 1948.
5. П. А. Глаголев. Об изучении особенностей строения суставов конечностей млекопитающих.// Тр. V Всесоюзн. съезда анат., гистол. и эмбриол. 5-11 июля 1949года. - Ленинград. – 1951.
6. П. А. Глаголев. Особенности строения мускулатуры плечевого пояса лошади.// Изв. Моск. зоотех. ин-та коневодства (МЗИК). – 1952.
7. П. А. Глаголев. Эволюция грудной конечности млекопитающих на пути от стопо- к копытохождению (кости, связки и мускулы).// Изв. ТСХА. – 1954.
8. П. А. Глаголев. Влияние выгульного и клеточного содержания цыплят на формирование их тела.// Бюлл. Моск. об-ва испыт. природы (МОИП), отд. биологии, изд. МГУ. – Вып. 41 (3), – 1956.
9. П. А. Глаголев. Сравнительные анатомо-гистологические особенности отдельных органов цыплят русской белой и московской породных групп кур, выращиваемых на влажных мешанках и сухом корме. Машинопись, хранится ЦНБ ТСХА.
10. П. А. Глаголев, В. И. Ипполитова. Изменение скорости весового роста соматической мускулатуры лошади в постнатальный период.// Тез. докл. совещ. по проблемам индивидуального развития с/х животных, изд. АН УССР, Киев, Докл. ТСХА. - Вып. 27. – 1957.
11. П. А. Глаголев. Особенности строения стлового отдела тела новорожденного жеребенка в сравнении с взрослой лошадыю. Там же; Некоторые анатомические особенности кур выгульного и клеточного содержания.// Изв. ТСХА. – 1958.
12. П. А. Глаголев. Особенности внутренней структуры мускулов некоторых видов млекопитающих в связи с различными условиями их существования.// Изв. ТСХА. - Вып. 4. – 1959.
13. П. А. Глаголев. Возрастные изменения массы, скорости роста и внутренней структуры мускулов некоторых видов с/х животных.// Тез. докл. 1-й научн. конф. морф. Средней Азии и Казахстана, Душанбе.– 1961.
14. П. А. Глаголев. Некоторые особенности строения и функции системы органов движения отдельных видов млекопитающих в связи с их биологическими отличиями и различными условиями существования.// Душанбе-Харьков. Тр. 6-го Всесоюзн. съезда АГЭ (5-11 июля 1961, Киев).
15. П. А. Глаголев. Об изучении возрастных и породных особенностей строения и функции системы органов произвольного движения с/х животных.// Докл. ТСХА. – Вып. 69.
16. П. А. Глаголев. Особенности строения и функции системы органов произвольного движения с/х животных.// Докл. ТСХА. – Вып. 69.

17. П. А. Глаголев, В. И. Ипполитова. Анатомия с/х животных с основами гистологии и эмбриологии./ Уч. пособие для зоотехн. ин-тов и факультетов СХГиз. – 1957.

18. Анатомия домашних животных (Г. Г. Воккен, П. А. Глаголев, С. Н. Боголюбский и др.) / Изд. Высшая кола. Учебное пособие в 3-х частях для вет. и зоотехн. ин-тов и факультетов. – Ч. 1. – 1962.

19. П. А. Глаголев, З. М. Давыдова. Влияние различного кормления лошади на формирование скелета и мускулатуры новорожденного жеребенка.// Тез. докл.: Закономерности индивидуального развития с/х животных. – 1962. – Вып. 1.

20. П. А. Глаголев, В. И. Ипполитова. Анатомия с/х животных с основами гистологии и эмбриологии./ Учебник для зоотехн. ин-тов и фак-тов. – 1963.

Summary

A. V. Vengryn

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S.Z. Gzhytskyj*

FAMOUS ANATOMIST P. O. GLAGOLEVU – 115 YEARS

Articul tells the mean facts of biography art and sience works of bamous anatomist P. O. Glagoleva. Also his mean achievments in sience-pedagogic and public relations.

Key words: *biography, sience exploers activments, merriest.*

Стаття надійшла до редакції 27.04.2011